

ELTE BTK NYDI
FORDÍTÁSTUDOMÁNYI DOKTORI PROGRAM

KOMPLEX VIZSGA - FŐ TÉMAKÖRÖK

(A melléktéma mindenkinek: A fordítástudomány klasszikusai)

1. Általános fordítástudomány: Az ekvivalencia
2. Leíró fordítástudomány/1: A fordítás eredménye
3. Leíró fordítástudomány /2: A fordítás folyamata
4. Leíró fordítástudomány/3: A fordítás funkciója
5. Alkalmazott fordítástudomány/1: Fordításpedagógia
6. Alkalmazott fordítástudomány/2: Fordításpolitiká
7. Alkalmazott fordítástudomány/3: Terminológia
8. A tolmácsolás kutatása
9. A fordítás lexikai kérdései
10. A fordítás kutatásának szövegtani megközelítése
11. Szakszövegek fordítása
12. Audiovizuális fordítás
13. A fordítás mint interkulturális kommunikáció
14. A fordítás relevanciaelméleti megközelítése
15. A fordítástudomány terminológiája

1. Általános fordítástudomány: Az ekvivalencia

Az ekvivalencia fogalma. Formális megfelelés és szövegekvivalencia (Catford 1965). Formális ekvivalencia és dinamikus ekvivalencia (Nida 1964). Egyéb ekvivalencia felfogások. A referenciális, kontextuális és funkcionális ekvivalencia (Klaudy 1999). A fordítás invariánsának definíciója. A fordítás egységének definíciója. Az ekvivalencia fogalmának elvetése (Snell-Hornby1988, Toury1995). Az ekvivalencia és a fordítási norma fogalma (Chesterman 1993). A norma fogalma a leíró fordítástudományban. Toury törvényei.

Irodalom:

Catford, J. C. 1965. *A Linguistic Theory of Translation*. London: OUP.

Chesterman, A. 1993. From 'Is' to 'Ought': Laws, Norms and Strategies in Translation Studies. *Target* Vol. 5. N. 1. 1–21.

Klaudy K. 1999. *Bevezetés a fordítás elméletébe*. Budapest: Scholastica.

Nida, E.A. 1964. *Toward a Science of Translating*: Leiden: Brill.

Pym, A. 2008. On Toury's laws of how translators translate. In: Pym, A., Shlesinger, M., Simeoni, D. *Beyond Descriptive Translation Studies. Investigations in homage to Gidon Toury*. Amsterdam: Benjamins. 311–328.

Shuttleworth, M., Cowie, M. 1997. *Dictionary of Translation Studies*. Manchester: St.Jerome

Snell-Hornby, M. 1988. *Translation Studies. An Integrated Approach*. Amsterdam: Benjamins.

	<p>Toury, G. 1995. <i>Descriptive Translation Studies and Beyond</i>. Amsterdam: Benjamins.</p>
<p>2.</p>	<p>Leíró fordítástudomány/1: A fordítás eredménye</p> <p>A fordítás és tolmácsolás eredményének leírása. A fordított és tolmácsolás jellegzetességeinek leírása. Egybevetés a nem fordított és tolmácsolás szövegekkel. Fordítási szöveg és tolmácsolási szöveg. A kvázi-helyesség fogalma, mérhetősége. Az eltolódás (shift) fogalma). A grammatikai tagolás eltolódása a fordításban, a téma-réma tagolás eltolódása a fordításban. A fordított szövegek univerzális sajátosságai: explicitég, normalitás, célnyelvi sajátosságok felerősödése. A fordított szövegek korpuszalapú kutatása: párhuzamos, multilingvális és összehasonlítható korpuszok.</p> <p>Irodalom:</p> <p>Baker, M. 1995. Corpora in Translation Studies. An Overview and Suggestions for Future Research. <i>Target</i> Vol. 7. N. 2. 223–245.</p> <p>Kenny, D. 2014. <i>Lexis and Creativity in Translation. A Corpus Based Approach</i>. London: Routledge.</p> <p>Klaudy K. 1987. <i>Fordítás és aktuális tagolás</i>. Budapest: Akadémiai Kiadó.</p> <p>Klaudy K. 2004. A kommunikatív szakaszhatárok eltűnése a magyarra fordított európai uniós szövegekben <i>Magyar Nyelvőr</i> 128. évf. 4. szám: 389–407.</p> <p>Laviosa, S. 1998. Universals in Translation In: Baker, M. (ed.) <i>Encyclopedia of Translation Studies</i>. London: Routledge. 288–291.</p> <p>Mauranen, A., Kujamäki, P. (eds) 2004. <i>Translation Universals – do they exist?</i> Amsterdam: Benjamins. 165–177.</p> <p>Olohan, M. 2004. <i>Introducing Corpora in Translation Studies</i>. London: Routledge.</p> <p>Pápai V. 2001 <i>Az explicitációs hipotézis vizsgálata angol-magyar és magyar magyar párhuzamos korpuszok egybevetésével</i>. PhD értekezés. Kézirat. Pécs-Győr.</p> <p>Szirmai M. 2006. <i>Bevezetés a korpusznyelvészetbe</i>. Budapest: Tinta Kiadó.</p>
<p>3.</p>	<p>Leíró fordítástudomány/2: A fordítás folyamata</p> <p>A fordítás és tolmácsolás folyamatának leírása. Analízis, transzfer és újrastrukturálás. Az egyes szakaszok jellegzetességei. A fordítás folyamatának modellálása. A forrásnyelvből a célnyelvbe való átlépés szintjei. Denotatív, transzformációs és szemantikai modellek. Átváltási műveletek, stratégiák, eljárások. Lexikai és grammatikai átváltási műveletek. Univerzálisnak feltételezett fordítási műveletek: explicitáció, implicitáció, egyszerűsítés, normalizálás stb. Explicitációs hipotézis, aszimmetria hipotézis.</p> <p>Irodalom:</p> <p>Baker, M. 1993. Corpus Linguistics and Translation Studies. Implications and Applications. In: Baker, M., Francis, G. and Tognini-Bonelli, E. (eds) <i>Text and Technology: In honour of John Sinclair</i>. Amsterdam: Benjamins. 233–250.</p> <p>Becher, V. 2010. <u>Abandoning the notion of "translation-inherent" explicitation. Against a dogma of translation studies</u>. <i>Across Languages and Cultures</i> Vol. 11. No. 1. 1–28.</p> <p>Blum-Kulka, S. 1986. Shifts of Cohesion and Coherence in Translation. In: House, J. Blum-Kulka, S. (eds) <i>Interlingual and Intercultural Communication. Discourse and Cognition in Translation and Second Language Acquisition</i>. Tübingen: Narr.</p>

	<p>17–35.</p> <p>Klaudy K. 1999. Az explicitációs hipotézisről. <i>Fordítástudomány</i> 2. évf. 1. szám. 5–22.</p> <p>Klaudy K. 2009. <i>Bevezetés a fordítás gyakorlatába</i>. Budapest: Scholastica.</p> <p>Klaudy, K., Károly, K. 2005. Implication in Translation: Empirical Evidence for Operational Asymmetry in Translation. <i>Across Languages and Cultures</i> Vol. 6. No. 1. 13–29.</p> <p>Klaudy K. 2009. The Asymmetry Hypothesis in Translation Research. In: Dimitriu, R. & M. Shlesinger (eds) <i>Translators and their readers. In Homage to Eugene A. Nida</i>. Brussels: Les Éditions du Hazard. 283–303.</p> <p>Nida, E.A., Taber, Ch.R. 1969. <i>The Theory and Practice of Translation</i>. Leiden: Brill.</p>
<p>4.</p>	<p>Leíró fordítástudomány/3: A fordítás funkciója</p> <p>A fordítás és tolmácsolás funkciójának leírása. A fordítás funkciója a társadalomban. Mi hat a fordításra és mire hat a fordítás? A fordított szövegek hatása a célnyelvre és a célnyelvi társadalomra. A fordítók és tolmácsok tevékenységének szociolingvisztikai és szociológiai elemzése (társadalmi megbecsültség, presztízs). A fordítók és tolmácsok helyzete, szervezetei. Nem professzionális fordítás és tolmácsolás. Közösségi tolmácsolás (kórház, határőrség, rendészet).</p> <p>Irodalom:</p> <p>Chesterman, A. 2000. <i>A Causal Model for Translation Studies</i>. In: Olohan, M. (ed.) <i>Intercultural Faultlines. Research Models in Translation Studies</i>. Manchester: St. Jerome.</p> <p>Chesterman, A., Wagner, E. 2001. <i>Can Theory Help Translators?</i> Manchester: St. Jerome.</p> <p>Dam, H. V., Zethsen K. K. 2008. Translator status – a study of Danish company translators. <i>The Translator</i> Vol.14. No.1. 71–96.</p> <p>Dam, H. V., Zethsen, K. K. 2010. Translator status – helpers and opponents in the ongoing battle of an emerging profession. <i>Target</i> Vol.22. No.2. 194–211.</p> <p>Horváth I. (szerk.) 2014. <i>A modern fordító és tolmács</i>. Bp: Eötvös Kiadó.</p> <p>Horváth I, Szabari K., Volford K. (szerk.) 2000. <i>Fordítás és tolmácsolás a világban</i>. Budapest: FTK.</p> <p>Sela-Sheffy, R. 2005. How to be a (recognized) translator. Rethinking habitus, norms, and the field of translation. <i>Target</i>. Vol.17. No.1. 1–26.</p> <p>Simeoni, D. 1998. The pivotal status of the translator’s habitus. <i>Target</i>. Vol. 10. No. 1. 1–39.</p>
<p>5.</p>	<p>Alkalmazott fordítástudomány/1: Fordításpedagógia</p> <p>A fordítók és tolmácsok képzése. A fordító és tolmácsolás tanfolyamok tervezésének elméleti alapja és gyakorlati kérdései. A fordítás és tolmácsolás oktatása. Szövegkiválasztás és graduálás a fordító és tolmácsképzésben. A nyelvi közvetítéshez szükséges kompetenciák fejlesztése. Különböző kompetenciamodellek. A fordítási és tolmácsolási hibák meghatározása, elemzése és tipologizálása. A fordítás és tolmácsolás minőségének értékelése. A fordítások lektorálása mint harmadlagos szövegalkotás. Lektorálási univerzálék.</p> <p>Irodalom:</p>

	<p>Dollerup, C., Loddegaard, A. (eds) 1992. <i>Teaching Translation and Interpreting</i>. Vol. 1.; Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.</p> <p>Dollerup, C., Lindegaard, A. (eds) 1994. <i>Teaching Translation and Interpreting</i>. Vol. 2.; Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.</p> <p>Dollerup, C., Appel, V. (eds) 1996. <i>Teaching Translation and Interpreting</i>. Vol. 3.; Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.</p> <p>Dróth Júlia: 2002. <i>Formatív értékelés a fordítás oktatásában</i>. Doktori disszertáció. Kézirat.</p> <p>Hatim, B. 2001. <i>Teaching and Researching Translation</i>. Applied Linguistics in Action. London-New York: Longman.</p> <p>Gile, D. 2009. <i>Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training</i>. Amsterdam: John Benjamins. Rev. ed.</p> <p>Horváth Péter Iván 2011. <i>A szakfordítások lektorálása. Elmélet és gyakorlat</i>. Budapest: Tinta Könyvkiadó</p> <p>Király, D. A Social Constructivist Approach to Translator Education. London: Routledge.</p> <p>House, J. 1997. <i>Translation Quality Assessment. A Model Revisited</i>. Tübingen: Narr.</p> <p>Kelly, D. 2005. <i>A Handbook for Translator Trainers</i>. Manchester, UK & Northampton MA: St. Jerome Publishing.</p> <p>Kiraly, D.C. 1995. <i>Pathways to Translation. Pedagogy and Process</i>. Kent, Ohio: Kent State University Press.</p> <p>Kiraly, D.C. 2000. <i>A Social Constructivist Approach to Translator Education. Empowerment from Theory to Practice</i>. Manchester, UK & Northampton MA: St. Jerome Publishing.</p> <p>Klaudy K. 2005. A fordítási hibák értékelése az életben, a képzésben és a vizsgán. <i>Fordítástudomány</i> VII. évf. 1. szám. 76–84. Második közlés: Klaudy K. <i>Nyelv és fordítás</i>. Válogatott fordítástudományi tanulmányok. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 253–260.</p> <p>Kussmaul, P. 1995. <i>Training the Translator</i>. Amsterdam / Philadelphia: Benjamins.</p> <p>Láng Zsuzsa 2001. <i>Tolmácsolás felsőfokon. A hivatásos tolmácsok képzéséről</i>. Budapest: Scholastica.</p> <p>Mossop, B. 2001. <i>Revising and Editing for Translators</i>. Manchester: St. Jerome.</p> <p>Robin E. 2009. <i>Fordítási univerzálék a lektorált szövegekben</i>. Doktori értekezés. Kézirat. ELTE FTT.</p>
6.	<p>Alkalmazott fordítástudomány/2: Fordításpolitika</p> <p>Fordításpolitika. Implicit fordításpolitika. Fordítás és kétnyelvűség. A fordítás szerepe a nyelvek megmaradásában. Fordítás és tolmácsolás az Európai Unióban. Az Európai Unió nyelvi rezsimje, terminológiai munka az EB Fordítási és Tolmácsolási Főigazgatóságában. Az EU nyelvpolitika hatása a magyar nyelvre.</p> <p>Irodalom:</p> <p>Fischer M. <i>A fordító mint terminológus, különös tekintettel az európai uniós kontextusra</i>. Doktori értekezés. Kézirat. ELTE FTT.</p> <p>Heltai, P., Lanstyák I. 2012. Universals in Language Contact and Translation. <i>Across Languages and Cultures</i>. Vol. 13. No.1. 99–121.</p> <p>Jones, R. 2012. <i>Conference Interpreting Explained</i>. Manchester: St Jerome.</p> <p>Klaudy K. 2004. Az EU-szakszövegek fordításának oktatása. In: Dobos Cs. (szerk.) <i>Miskolci nyelvi mozaik</i>. Budapest: Eötvös József Kiadó. 11–24.</p>

	<p>Koskinen, K. 2000. Institutional Illusions: Translating in the EU Commission. <i>The Translator</i>. Vol. 6. No. 1.</p> <p>Pym, A. 2000. The European Union and its Future Languages. Question for Language Policies and Translation Theories. <i>Across Languages and Cultures</i>. Vol. 1. No.1. 1-17.</p> <p>Wagner, E. 2014. <i>Translating for the European Union Institutions</i>. Manchester. St. Jerome.</p>
<p>7.</p>	<p>Alkalmazott fordítástudomány/3: Terminológia</p> <p>A fordítás terminológiai kérdései. Fogalom alapú megközelítés. Hogyan adjunk definíciót? A terminológiai helyzet felismerése. A terminológiai konzisztencia fenntartása. Terminológiai adatbázisok használata. A fordítók számítógépes segédeszközei. Fordítási memóriák, fordítástechnológia. A fordítási környezetek hatása a fordítás minőségére. Gépi fordítás utószerkesztése.</p> <p>Irodalom:</p> <p>Cabré, N. T. and Sager, J.C. <i>Terminology: Theory, methods, and applications</i>. Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins. 1999.</p> <p>Fischer M. 2012. Elméleti és módszertani adalék a terminológia oktatásához. Terminológiai alapkérdések a fordításban. <i>Fordítástudomány</i> 14. évf.2.szám 5-30.</p> <p>Fóris Á. 2005. <i>Hat terminológiai lecke</i>. Pécs: Lexikográfia.</p> <p>Tamás D. M. 2014. <i>Gazdasági szakszövegek fordításának terminológiai kérdéseiről. Fordítástudományi értekezések 1</i>. Budapest: ELTE Bölcsészettudományi Kar Fordító- és Tolmácsképző Tanszék.</p> <p>Tamás D. 2017. <i>Bevezetés a jogi terminológiába a terminológus szemüvegén át</i>. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.</p>
<p>8.</p>	<p>A tolmácsolás kutatása</p> <p>A fordítók és tolmácsok tevékenységének pszicholingvisztikai elemzése (percepció és produkció különbsége a fordításban és tolmácsolásban). A tolmácsolás neurolingvisztikai problémái. Empirikus kutatások a konszekutív tolmácsolásban: a jegyzeteléstechnika mint a mentális lexikon működésének leképezése. Empirikus kutatások a szinkrontolmácsolásban: time-lag, anticipáció, hosszútávú, rövidtávú és munkamemória. Diszharmóniás jelenségek, nyelvbtlások, pályamódosítások. Videokonferencia, távtolmácsolás. Szemmozgáskövetés vizsgálata blattolásánál. Bírósági tolmácsolás.</p> <p>Irodalom:</p> <p>Bakti M. 2005. <i>Diszharmóniás jelenségek a szinkrontolmácsok célnyelvi beszédprodukcójában</i>. Doktori értekezés. Kézirat. ELTE FTT.</p> <p>Horváth I. 2013. <i>Bírósági tolmácsolás</i>. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.</p> <p>Horváth I. 2012. <i>Interpreter Behaviour. A Psychological Approach</i>. Budapest, Hang Nyelviskola.</p> <p>Pöchhacker, F., Shlesinger, M. (eds) 2002. <i>The Interpreting Studies Reader</i>. London and New York: Routledge. 163–176.</p> <p>Pöchhacker, F. 2004. <i>Introducing Interpreting Studies</i>. London: Routledge.</p> <p>Setton, R. 1999. <i>Simultaneous Interpretation</i>. Amsterdam: Benjamins.</p>

	<p>Seresi M. 2016. <i>Távtolemés és távoktatás a toleméskepésben</i>. Budapest: ELTE Eötvös.</p> <p>Szabari K. 1999. <i>Tolemés. Bevezetés a tolemés elméletébe és gyakorlatába</i>. Budapest: Scholastica.</p>
<p>9.</p>	<p>A fordítás lexikai kérdései</p> <p>A lexikai rendszerek eltérései: lexikai kontrasztok és fordítási műveletek. A formulaszerű elemek és a kollokációk fordítási kérdései irodalmi és szakfordításban. Hamis barátok. Terminusok és köznyelvi szavak, terminológiai frazeológia. Terminusok és reáliák. Lexikai problémák irodalmi fordításban: kulturálisan kötött kifejezések, metafora, tulajdonnév, idegen szó, dialektus, szleng.</p> <p>Irodalom:</p> <p>Heltai P. 2002. Rutin és kreativitás a szakfordításban. <i>Alkalmazott Nyelvtudomány</i>, II/1, 19-40.</p> <p>Heltai, P. 2004. Terminus és köznyelvi szó. In: Dróth J. (szerk.) <i>Szaknyelvoktatás és szakfordítás 5. Tanulmányok a Szent István Egyetem Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékének kutatásaiból</i>. Szent István Egyetem, Gödöllő, 25-45.</p> <p>Kis M. 2004. A "faux amis" jelenségének terminológiai problémája. <i>Fordítástudomány</i> 6. évf. 2. szám. 18-29.</p> <p>Klaudy K., Gulyás R. 2014. Terminusok és reáliák az európai uniós kommunikációban. In: Bartha-Kovács Katalin et al. (szerk.) <i>Transfert nec mergitur. Albert Sándor 65. születésnapjának tiszteletére</i>. Szeged: JATE Press. 75-84.</p> <p>Kövecses Z. 2006. <i>Language, Mind and Culture</i>. Oxford/New York: Oxford University Press.</p> <p>Lakoff, G., Johnson, M. 1980. <i>Metaphors We Live By</i>. University of Chicago Press.</p> <p>Pawley, A., Syder, F.H. 1983. Two puzzles for linguistic theory: nativelylike selection and nativelylike fluency. In: Richards, J. C., Schmidt, R.W. (eds) <i>Language and communication</i>. London: Longman, 191-22.</p> <p>Fenyvesi A., Kis T., Várnai J. Sz. (szerk.) 1999. <i>Tanulmányok a szleng fogalmáról</i>. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó.</p> <p>Tirkkonen-Condit, S. 2002. Metaphoric Expressions in Translation Processes. <i>Across Languages and Cultures</i>. Vol. 3 No. 1. 101-116.</p> <p>Vermes A. A kontextus szerepe a tulajdonnév fordításában. <i>Névtani Értesítő</i> 37. https://edit.elte.hu/xmlui/handle/10831/31321</p> <p>Wray, A. 2002. <i>Formulaic language and the lexicon</i>. Cambridge: Cambridge University Press.</p>
<p>10.</p>	<p>A fordítás kutatásának szövegtani megközelítése</p> <p>Kohézió és koherencia a fordításban. Témastruktúra elemzés. Témafejlődési típusok. A műfaj és a szövegtípus fogalma. Műfaj-transzfer a fordításban. Miként alkalmazható a retorikastruktúra-elmélet fordítások tanulmányozására? A kapcsolódási propozíció fogalma példákkal illusztrálva.</p> <p>Irodalom:</p> <p>Beaugrande, R. de & Dressler, W. U. 1983. <i>Introduction to text linguistics</i>. London: Longman.</p> <p>Halliday, M. A. K. 1985. <i>An introduction to functional grammar</i>. London: Edward Arnold.</p> <p>Hasan, R. 1984. Coherence and cohesive harmony. In: Flood, J. (ed.) <i>Understanding</i></p>

	<p><i>reading comprehension</i> Delaware: International Reading Association. 181–219.</p> <p>Hoey, M. 1991. <i>Patterns of lexis in text</i>. Oxford: Oxford University Press.</p> <p>Károly, K. 2007. <i>Szövegtan és fordítás</i>. Budapest: Akadémiai Kiadó.</p> <p>Károly K. 2010. Shifts in repetition vs. shifts in text meaning: A study of the textual role of lexical repetition in non-literary translation. <i>Target</i> Vol. 22. No. 1. 40–70.</p> <p>Károly K. 2013a. News discourse in translation: Topical structure and news content in the analytical news article. <i>META</i> Vol. 57. No. 4, 884–908.</p> <p>Károly K. 2013b. Translating rhetoric: Relational propositional shifts in the Hungarian-English translations of news stories. <i>The Translator</i> Vol.19. No. 2. 245–273.</p> <p>Károly, K. 2014. <i>Szövegkoherencia a fordításban</i>. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.</p> <p>Lautamatti, L. 1987. Observations on the development of the topic of simplified discourse. In: Connor, U. & Kaplan, R.B. (eds) <i>Writing across languages: Analysis of L2 text</i> Reading, Massachusetts: Addison-Wesley. 87–114.</p> <p>Mann, W. C. & Thompson, S. A. 1988. Rhetorical structure theory: Toward a functional theory of text organization. <i>Text</i> Vol. 8. No. 3. 243–281.</p> <p>Swales, J. 1990. <i>Genre analysis</i>. Cambridge: Cambridge University Press.</p>
<p>11.</p>	<p>Szakszövegek fordítása</p> <p>Szaknyelv, szakmai kommunikáció, szakfordítás. A szaknyelvek terminológiai, lexikai, szintaktikai és szövegszintű sajátosságai. A szaknyelvek rétegzettsége, szaknyelvi regiszterek és műfajok. Átváltási műveletek a szakmai nyelvhasználat különböző szintjein. Szakembereknek szóló, tudományos ismeretterjesztő és nagyközönségnek szóló fordítás. A szaknyelvi terminológia és frazeológia fordítási kérdései: nyelvek és fogalmi rendszerek, a terminologizáltsági fok, a terminológia használatának eltérései a szakfordításban; rövidítés, terminológiai szinonímia, terminológiai frazeológia.</p> <p>A szaknyelvi norma kérdései a fordításban: zsargon, terpeszkedő szerkezetek, idegen szavak.</p> <p>Irodalom:</p> <p>Dobos Cs. (szerk.) 2010. <i>Szaknyelvi kommunikáció</i>. Budapest: Tinta.</p> <p>Fischer, M. 2012. Elméleti és módszertani adalék a terminológia oktatásához. Terminológiaelméleti alapkérdések a fordításban. <i>Fordítástudomány</i> 14. évf. 2. szám. 5–29.</p> <p>Fóris Á. 2005. A terminológiai norma és az ekvivalencia kérdése műszaki szövegek fordításánál. <i>Fordítástudomány</i> 7. évf. 2. szám, 41–53.</p> <p>Göpferich, S. 1998. <i>Interkulturelles Technical Writing. Fachliches adressatengerecht vermitteln</i>. Tübingen: Narr.</p> <p>Heltai P. 2002. Rutin és kreativitás a szakfordításban. <i>Alkalmazott Nyelvtudomány</i>, II/1, 19-40.</p> <p>Heltai P. 2004. A fordítás és a nyelvi norma I-III. <i>Magyar Nyelvőr</i> 128. évfolyam 2004. október-december 4. szám 407–434, 129. évfolyam 2005. január-március 1. szám, 30–58, 129. évfolyam április- június 2. szám, 165–172. 2005.</p> <p>Heltai, P. 2004. Terminus és köznyelvi szó. In: Dróth J. (szerk.) <i>Szaknyelvoktatás és szakfordítás</i> 5. Tanulmányok a Szent István Egyetem Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékének kutatásaiból Szent István Egyetem, Gödöllő. 25–45.</p> <p>Kurtán Zs. 2003. <i>Szakmai nyelvhasználat</i>. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.</p>

	<p>Nord, Ch. 2005. <i>Text Analysis in Translation: Theory, Methodology, and Didactic Application of a Model for Translation-oriented Text Analysis</i>. Amsterdam: Rodopi.</p> <p>Schmitt, P. A. 2006. <i>Translation und Technik</i>. Tübingen: Stauffenburg</p> <p>Stolze, R. 2009. <i>Fachübersetzen - ein Lehrbuch für Theorie und Praxis</i>. Frank und Timme.</p>
<p>12.</p>	<p>Audiovizuális fordítás</p> <p>Feliratozás, szinkronizálás, hangalámondás. A közvetítő csatorna sajátosságainak hatása az audiovizuális fordításra. Explicitáció és implicitáció a feliratozásban. Pragmatikai kiigazítások a célnyelvi befogadó érdekében. Operák szövegekfordításának fordítása és feliratozása. Dalművek fordítása.</p> <p>Irodalom:</p> <p>Díaz Cintas, J. (ed.) 2009. <i>New Trends in Audiovisual Translation</i>. Bristol: Multilingual Matters.</p> <p>Díaz Cintas, J., Anderman, G. (eds) 2009. <i>Audiovisual Translation: Language Transfer on Screen</i>. Basingstoke: Palgrave Macmillan.</p> <p>Díaz Cintas, J., Matamala, A., Neves, J. (eds) 2010. <i>New Insights into Audiovisual Translation and Media Accessibility</i>. Amsterdam: Rodopi.</p> <p>Díaz-Cintas, J. (ed.) 2008. <i>The Didactics of Audiovisual Translation</i>. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.</p> <p>Gambier, Y., Gottlieb, H. (eds) 2001. <i>(Multi) Media Translation: Concepts, Practices, and Research</i>. John Benjamins Publishing, Amsterdam/Philadelphia.</p> <p>Hickey, L. 1998. <i>The Pragmatics of Translation</i>. London: Multilingual Matters.</p> <p>Orero, P. (ed.) 2004. <i>Topics in Audiovisual Translation</i>. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.</p> <p>Perego, E. (ed.) 2016. Special Issue on Empirical Approaches to Audiovisual Translation. <i>Across Languages and Cultures</i>. Vol. 17. No.2.</p> <p>Perez-Gonzalez, L. 2014. <i>Audiovisual Translation. Theories, Methods and Issues</i>. London: Routledge.</p> <p>Polcz K. <i>Konvencionálisan indirekt beszédaktusok az angol–magyar filmfordításban</i>. Doktori értekezés. Kézirat. ELTE FTT</p> <p>Ranzato, I. 2015. <i>Translating Culture Specific References on Television: The Case of Dubbing</i>. London: Routledge.</p>
<p>13.</p>	<p>A fordítás mint interkulturális kommunikáció</p> <p>Nyelv és kultúra, nyelv- és kultúraspecifikus elemek; reáliák. A kulturális kötöttség relativitása. Fordítási normák a kulturálisan kötött elemek (reáliák) fordításában: honosító és idegenítő műveletek. A kulturálisan kötött frazeológia fordítási kérdései. A reáliák funkciója: intertextualitás.</p> <p>Irodalom:</p> <p>Drahota-Szabó E. 2015. <i>Fordíthatóság, fordíthatatlanság és ami között van. A kultúraspecifikus nyelvi elemek átültetéséről</i>. Szeged: Grimm Kiadó.</p> <p>Hall, E. T. 1987. <i>Rejtett dimenziók</i>. Budapest: Gondolat Kiadó.</p> <p>Heltai P. 2013. Kultúraspecifikus kifejezések és reáliák. <i>Fordítástudomány</i> 15. évf. 1. szám. 32–53.</p> <p>Hofstede, G. 1994. <i>Culture and Organisations, Software of the Mind</i>. London: Harper</p>

	<p>Collins Publishers.</p> <p>Klaudy K. 2013. Nyelvi és kulturális aszimmetria a reáliák fordításában. In: Bárdosi V. (szerk.) Budapest: Tinta. 86–91.</p> <p>Kóbor M. 2007. A kultúrafogalom evolúciója a fordításelméleti diskurzusban és a kultúrakoncepciók gyakorlati implikációi (doktori értekezés tézisei) <i>Fordítástudomány</i> 9. évf. 2. szám. 37–54.</p> <p>Kövecses, Z. 2006. <i>Language, Mind and Culture</i>. Oxford: Oxford University Press.</p> <p>Leppihalme, R. 1997. <i>Culture Bumps: An Empirical Approach to the Translation of Allusions</i>. Bristol/Buffalo/Toronto: Multilingual Matters.</p> <p>Mujzer-Varga K. 2007. A reáliafogalom változásai és változatai. <i>Fordítástudomány</i> 9. évf. 2. szám. 55–84.</p> <p>Pedersen, J. 2005. How is Culture Rendered in Subtitles? In: <i>Challenges of Multidimensional Translation: Conference Proceedings</i> 1–18.</p> <p>Pedersen, J. 2011. <i>Subtitling Norms for Television: An Exploration Focussing on Extralinguistic Cultural References</i>. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.</p> <p>Ranzato, I. 2015. <i>Translating Culture Specific References on Television - The Case of Dubbing</i>. London and New York: Routledge, Taylor and Francis Group.</p>
<p>14.</p>	<p>A fordítás kutatásának relevanciaelméleti megközelítése</p> <p>Rámutatásos- következtetési kommunikáció, explikatúrák és implikatúrák, aluldetermináltság. Leíró és interpretív nyelvhasználat. A következtetések kulturális meghatározottsága: a kognitív környezet szerepe az értelmezésben. Relevancia-elméleti megközelítés a kultúra-specifikus kifejezések fordításában.</p> <p>Irodalom:</p> <p>Gutt, E.-A. 1991. <i>Translation and relevance: cognition and context</i>. Oxford: Blackwell.</p> <p>Heltai P. 2009. Fordítás, relevancia, feldolgozás. In: Nádor O. (szerk.) <i>A magyar mint európai és világnyelv. A XVIII. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszus előadásai. 5/1. kötet</i>. Balassi Intézet, Budapest, 2008. április 3-5. MANYE – Balassi Intézet, Budapest. 27–53.</p> <p>Vermes A. 2004. A relevancia-elmélet alkalmazása a kultúra-specifikus kifejezések fordításának vizsgálatában. <i>Fordítástudomány</i> 6. évf. 2. szám. 5–18.</p> <p>Vermes, A. 2005. <i>Proper names in translation: a relevance-theoretic analysis</i>. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó.</p> <p>Yus, F. 2016. <i>Humour and Relevance</i>. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.</p>
<p>15.</p>	<p>A fordítástudomány terminológiája</p> <p>A fordítástudományi terminusok keletkezése. „Science” vagy „theory”? A „Translation Studies” terminus meghonosodása. A fordítástudomány magyar terminológiájának kialakulása (nemzetközi terminusok változatlan átvétele, adaptálása, magyar keletkezésű terminusok, eltérő jelentésű terminusok). Fordítástudományi dichotómiák (pl. szószerinti fordítás vs. szabad fordítás, formális vs. dinamikus ekvivalencia, honosítás vs. elidegenítés stb.). Helytelenül szinonimaként használt terminusok: művelet, eljárás, technika, módszer, eltolódás, stratégia, megoldástípus. A fordítás folyamatára és eredményére vonatkozó metaforák (partitúra, szóttés, kötélánc stb.).</p>

Irodalom:

- Chesterman, A. 2005. Problems with Strategies. In: Károly, K., Fóris, Á. (eds) *New Trends in Translation Studies*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 17–29.
- Klaudy K. 2014. A fordítástudomány neve, természete és terminológiája. In: Navracsics Judit (szerk.) *Transzdiszciplináris üdvözetek Lengyel Zsolt számára*. Budapest–Veszprém: Gondolat Kiadó–Pannon Egyetem MFTK. 9–19.
- Pym, A., Simon-Torres, E. 2015. The Pedagogical Value of Translation Solution Types. *Perspectives. Studies of Translatology*. Vol. 23. No. 1. 89–106.
- Shuttleworth, M., Cowie, M. 1997. *Dictionary of Translation Studies*. Manchester: St.Jerome.
- Venuti, L. 1995. *The Translator's Invisibility*. London: Routledge.
- Vinay, J. P., Darbelnet, J. 1995. *Comparative Stylistics of French and English. A methodology for Translation*. Amsterdam: Benjamins.